

Το Νέο Πλαίσιο για την Κεφαλαιακή Επάρκεια (Basel II)

Χ. Βλ. Γκόρτσος

Γενικός Γραμματέας Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών,
Επίκουρος Καθηγητής Διεθνούς
Οικονομικού Δικαίου, Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision)

Σύσταση και μέλη

- Συστάθηκε το 1974.
- Μέλη της είναι οι κεντρικές τράπεζες και άλλες τραπεζικές εποπτικές αρχές από τα κράτη-μέλη του "Group of Ten", την Ελβετία, το Λουξεμβούργο και την Ισπανία

Νομική φύση

- Δεν είναι διεθνής οργανισμός, αλλά μια *de facto* οργάνωση χωρίς νομική προσωπικότητα που λειτουργεί με την υποστήριξη της γραμματείας της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank for International Settlements)
- Οι κανόνες που περιέχονται στις εκθέσεις της δεν έχουν νομική δεσμευτικότητα αλλά αποτελούν γενικές κατευθυντήριες αρχές καλής πρακτικής.
- Εντούτοις, η αποδοχή τους από τις τραπεζικές εποπτικές αρχές ανά την υφήλιο είναι εξαιρετικά αυξημένη

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision)

Στόχοι

- Διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος
- Διαμόρφωση ισοδύναμων όρων ανταγωνισμού κυρίως σε διεθνές επίπεδο αφενός μεν μεταξύ των διεθνώς δραστηριοποιούμενων τραπεζών, και αφετέρου μεταξύ των τραπεζών και των επενδυτικών εταιρειών

Έργο

- Κατανομή αρμοδιοτήτων και συνεργασία εποπτικών αρχών
- Μέθοδοι προληπτικής εποπτείας τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων
- Διαχείριση κινδύνων
- Άλλα θέματα

Το έργο της Επιτροπής της Βασιλείας αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια

- Capital Accord (1988)
- Amendment of the capital accord in respect of the inclusion of general provisions/ general loan-loss reserves in capital (1991)
- The treatment of the credit risk associated with certain off-balance-sheet items (1994)
- The treatment of potential exposure for off-balance-sheet items (1995)
- Amendment to the capital accord to incorporate market risks (1996)
- Modifications to the market risk amendment (1997)
- New Basel Capital Accord (2004)

Basel I

Κριτική από εποπτικές αρχές

- Απουσία κεφαλαιακών απαιτήσεων για άλλους κινδύνους πέραν του πιστωτικού και του κινδύνου αγοράς
- Δυνατότητα αποφυγής κεφαλαιακών απαιτήσεων (regulatory capital arbitrage)
- Κίνητρα αλόγιστης ανάληψης κινδύνων

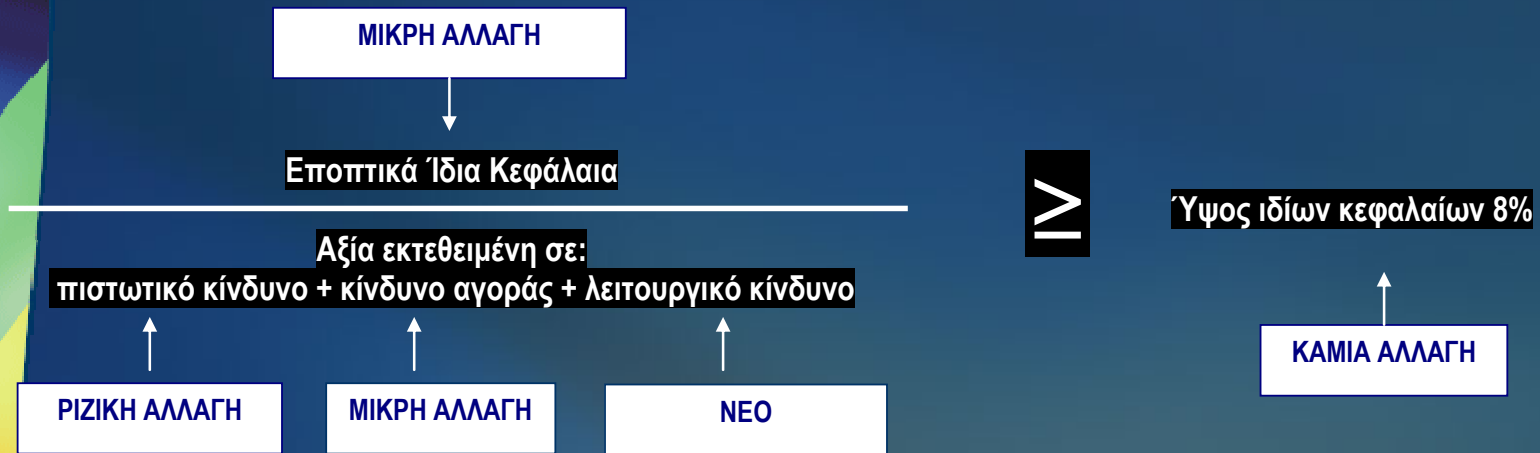
Κριτική από τράπεζες

- Απόκλιση του ύψους των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων (regulatory capital) από τα οικονομικά ίδια κεφάλαια (economic capital)
  - Περιορισμένη «ευαισθησία» των συντελεστών στάθμισης πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με τον πραγματικά αναλαμβανόμενο κίνδυνο
  - Περιορισμένη αναγνώριση των αποτελεσμάτων των τεχνικών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου

Basel II

- 1^ο Κείμενο διαβούλευσης (CP1) Ιούνιος 1999
- 2^ο Κείμενο διαβούλευσης (CP2) Ιανουάριος 2001
- 3^ο Κείμενο διαβούλευσης (CP3) Μάρτιος 2003
- Πρόσθετος γύρος διαβούλευσης Οκτώβριος 2003
- Δημοσίευση του Νέου Συμφώνου Ιούνιος 2004
- Δημοσίευση Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK Ιούνιος 2006
- Έναρξη εφαρμογής 2007-2008

Βασικές αλλαγές

Βασικές αλλαγές

Τι δεν αλλάζει

- Το χαρτοφυλάκιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων πιστωτικού κινδύνου
- Το ύψος του δείκτη ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων (8%)
- Ο ορισμός των ιδίων κεφαλαίων (μικρή αλλαγή)
- Ο υπολογισμός των κατά τον πιστωτικό κίνδυνο σταθμισμένων στοιχείων εκτός ισολογισμού (μικρή αλλαγή)
- Το πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο αγοράς (μικρή αλλαγή)

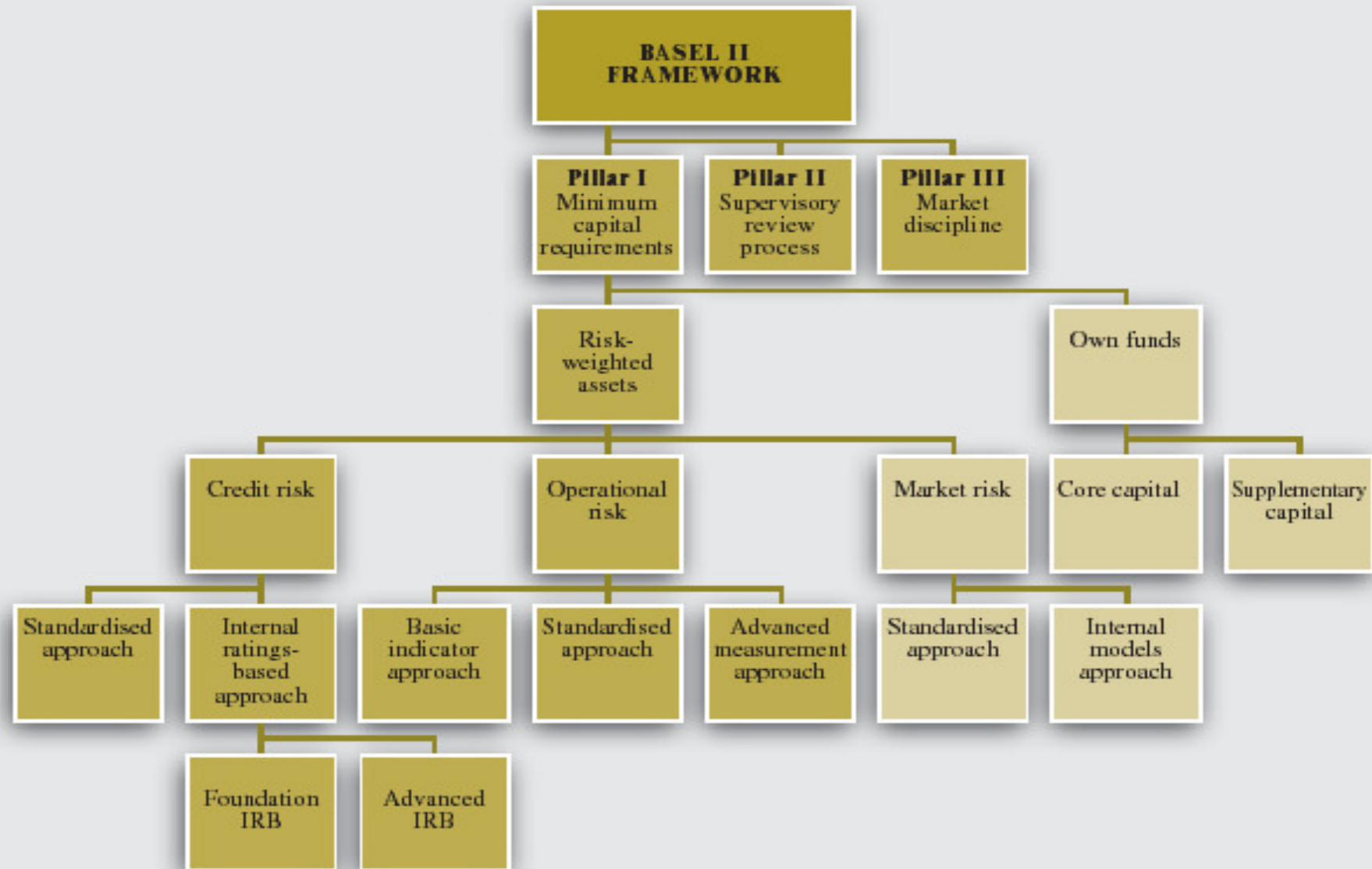
Τι αλλάζει

- Το πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο
  - Νέες μέθοδοι
  - Τεχνικές άμβλυνσης κινδύνου
  - Τιτλοποίηση
- Εισαγωγή κεφαλαιακών υποχρεώσεων για το λειτουργικό κίνδυνο
- Πυλώνας 2 και 3

Σύγκριση Basel I και Basel II

Basel I	Basel II
Αποκλειστικά κανόνες κεφαλαιακών απαιτήσεων	3 Πυλώνες
Μια μέθοδος για όλους	Μενού μεθόδων
Μη ευαίσθητη κατά τον πιστωτικό κίνδυνο	Ευαίσθητη κατά τον πιστωτικό κίνδυνο

Δομή Basel II

Δομή νέου Συμφώνου

Τρεις Πυλώνες:

<u>Πυλώνας I</u>	<u>Πυλώνας II</u>	<u>Πυλώνας III</u>
Ελάχιστες κεφαλαιακές υποχρεώσεις έναντι του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου	Διαδικασίες για τον έλεγχο σε μόνιμη βάση της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών	Ενδυνάμωση της πειθαρχίας που επιβάλλει η αγορά στις τράπεζες μέσω της γνωστοποίησης πληροφοριών

ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ
Basel II

Βαθμός ευαισθησίας στον κίνδυνο	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ
χαμηλός	Τυποποιημένη (Standardised)	Βασικού δείκτη (Basic Indicator)
μέτριος	Θεμελιώδης εσωτερικών διαβαθμίσεων (IRB foundation)	Τυποποιημένη (Standardised) Εναλλακτική Τυποποιημένη
υψηλός	Προηγμένη βάση εσωτερικών διαβαθμίσεων (IRB Advanced)	Προηγμένη (Advanced Measurement approaches)

Παράμετροι Μεθόδου Εσωτερικών Αξιολογήσεων

PD	Πιθανότητα αδυναμίας εκπλήρωσης υποχρέωσης αντισυμβαλλόμενου (Probability of Default - PD) Στατιστική εκτίμηση της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης
LGD	Ζημιά σε περίπτωση αδυναμίας εκπλήρωσης υποχρέωσης αντισυμβαλλόμενου (Loss Given Default - LGD) Ποσοστό ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης
EAD	Έκθεση έναντι του αντισυμβαλλομένου (Exposure At Default - EAD)
M	Διάρκεια μέχρι την λήξη (Maturity - M) Διάρκεια ανοίγματος

Μέθοδοι υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο

Μέθοδος	Υπολογισμός σταθμισμένου ενεργητικού
ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΘΟΔΟΣ	Πέντε (5) προκαθορισμένοι συντελεστές στάθμισης (0 –150) ανάλογα με <ul style="list-style-type: none"> • την πιστοληπτική ικανότητα του αντισυμβαλλομένου, ή • το είδος της απαίτησης
ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΩΝ	Περισσότεροι συντελεστές με χρήση της ειδικής συνάρτησης υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων ανά κατηγορία ανοίγματος
ΕΞΕΛΙΓΜΕΝΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΩΝ	Περισσότεροι συντελεστές με χρήση της ειδικής –πιο ευαίσθητης ως προς το κίνδυνο- συνάρτησης υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων ανά κατηγορία ανοίγματος

Σύγκριση Basel I και Basel II

EL		PD	LGD	EAD
Basel I		Εποπτικά καθορισμένο	Εποπτικά καθορισμένο	Εποπτικά καθορισμένο
Basel II	Τυποποιημένη	Εξωτερική αξιολόγηση	Εποπτικά καθορισμένο	Εποπτικά καθορισμένο
	Θεμελιώδης	Εσωτερική αξιολόγηση	Εποπτικά καθορισμένο	Εποπτικά καθορισμένο
	Εξελιγμένη	Εσωτερική αξιολόγηση (αλλά εποπτικά καθορισμένο correlation)	Εσωτερική αξιολόγηση	Εσωτερική αξιολόγηση
Basel III	Εξελιγμένη	Εσωτερική αξιολόγηση και correlation	Εσωτερική αξιολόγηση	Εσωτερική αξιολόγηση